

Stanowisko w sprawie Krajowej Rady Sądownictwa

Zapoczątkowane w 2015 r. działania władz politycznych skierowane przeciwko władzy sądowniczej skutkowały naruszeniem standardu niezależności i bezstronności sądów. Ich przejawem było m.in. wadliwe powołanie Krajowej Rady Sądownictwa, konsekwencją czego jest istnienie wadliwej procedury nominacyjnej i kwestionowanie nominacji sędziowskich uzyskanych na wniosek tego organu ukształtowanego w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Te i dalsze działania władz ustawodawczej i wykonawczej spowodowały, że aktualnie prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości jest utrudnione, a stan degradacji władzy sądowniczej ma charakter systemowy.

Opisany stan rzeczy wymaga podjęcia pilnych działań naprawczych, w tym przede wszystkim zmierzających do odbudowania Krajowej Rady Sądownictwa odpowiadającej konstytucyjnemu standardowi.

Szansą na to jest wejście w życie uchwalonej w parlamencie ustawy z dnia 23 stycznia 2026 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Kodeks wyborczy. Niezależnie od indywidualnych ocen wyrażanych w przestrzeni publicznej co do zasadności poszczególnych rozwiązań zawartych w ustawie, regulacja ta gwarantuje rzecz najważniejszą - przywrócenie standardu konstytucyjnego wyboru sędziowskich członów Rady.

Mamy nadzieję, że Prezydent RP złoży podpis pod w/w ustawą.

O ile jednak Prezydent podejmie decyzję o jej zawetowaniu bądź skierowaniu do Trybunału Konstytucyjnego, to - wobec zakończenia w dniu 12 maja 2026 r. kadencji KRS - wybór nowych członków Rady musi nastąpić na podstawie aktualnie obowiązującej, niekonstytucyjnej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

Wyrażamy przekonanie, że dalsze trwanie KRS w obecnym składzie (w przypadku braku wyboru nowych członków Rady) bądź też dokonanie wyboru sędziowskich członków Rady arbitralną decyzją Sejmu, będzie pogłębiać stan destrukcji, uniemożliwiać prawidłowe funkcjonowanie sądów oraz utrudniać podjęcie jakichkolwiek racjonalnych reform wymiaru sprawiedliwości.

Jednocześnie zauważamy, że przy braku wejścia w życie ustawy z dnia 23 stycznia 2026 r. jedyną realną możliwością wyjścia z impasu jest wybór przez Sejm RP, przy

zastosowaniu przepisów obecnie obowiązującej ustawy, 15 sędziów spośród wszystkich prawidłowo zgłoszonych Marszałkowi Sejmu kandydatów, którzy w powszechnym głosowaniu na zgromadzeniach sędziów uzyskają najwyższe poparcie. Jakkolwiek sam wybór sędziowskich członków KRS byłby dokonany przez polityków, to akceptacja przez Sejm wskazań wszystkich sędziów spowoduje, iż tak ukształtowany organ spełniałby standardy konstytucyjne i dawałby gwarancję niezależności od władz politycznych.

Legitymizacja tak powołanej Krajowej Rady Sądownictwa wymaga jednak powszechnego udziału wszystkich sędziów w pełni demokratycznym, transparentnym i uczciwym procesie.

W związku z tym apelujemy do wszystkich sędziów o udział w opiniowaniu kandydatów. Brak powszechności udziału w oczywisty sposób tworzyć będzie ryzyko dalszego kwestionowania Rady, a tym samym cel ukształtowania tego organu w sposób odpowiadający standardowi konstytucyjnemu nie zostanie osiągnięty. Dodatkowo, w sytuacji gdy Sejm RP zwróci się do sędziów o przeprowadzenie procesu opiniodawczego celem zaakceptowania ich wskazania, to brak powszechności procesu może stać się argumentem przeciwko środowisku sędziowskiemu.

Przy pełnej świadomości związanych z tym projektem ryzyk, podejmijmy próbę wzięcia odpowiedzialności za funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości.

Wyrażamy przekonanie, że proces opiniodawczy musi być powszechny, w pełni demokratyczny, transparentny i uczciwy.

Deklarujemy dołożenie wszelkich starań dla zorganizowania takiego procesu.

Deklarujemy pełną przejrzystość oraz brak ingerencji w proces wyborczy.

Zakładamy, że:

- rozpoczęcie procesu poprzedzone będzie deklaracją Sejmu RP co do akceptacji rekomendacji dokonanej przez sędziów, przy określeniu reguł wyboru KRS;
- każdy sędzia będzie oddawał głosy na osoby spośród wszystkich zgłoszonych Marszałkowi Sejmu kandydatów; każdemu sędziemu będzie przysługiwało 15 głosów;
- opiniowanie kandydatów odbywałoby się na zwołanych na ten sam dzień zgromadzeniach sędziów we wszystkich sądach i wedle takiej samej procedury głosowania, przy przyjęciu tożsamyh w treści regulaminów głosowania;
- protokoły zgromadzeń zawierające wyniki głosowania byłyby jawne i umieszczane na stronach internetowych poszczególnych sądów;

- protokoły zgromadzeń zawierające wyniki głosowania byłyby przesyłane, drogą służbową, prezesom sądów apelacyjnych;
- zgromadzenia sądów apelacyjnych powołają komisje, które dokonają zliczenia wyników głosowania z całej apelacji;
- prezesi sądów apelacyjnych przedstawiają Marszałkowi Sejmu zbiorcze wyniki głosowania z całej apelacji oraz zamieszczają je na stronie internetowej sądu.

Apelujemy o udział w tak określonej procedurze.

Powołanie Krajowej Rady Sądownictwa z zachowaniem standardu konstytucyjnego otworzy drogę do wznowienia konkursów na urząd sędziego i stanie się ważnym krokiem w odbudowie korpusu sędziowskiego.

Zaproponowane rozwiązanie stanowi aktualnie jedyną realną drogę do osiągnięcia tego celu.

Marek Szymanowski – Prezes Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

Sławomir Steinborn - Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

Aleksandra Janas – Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach

Paweł Rygiel – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie

Jerzy Nawrocki – Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie

Karol Ratajczak – Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

Małgorzata Moskwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

Maciej Żelazowski – Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

Dorota Markiewicz – Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie

Jacek Gołaczyński – Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

dnia 16 lutego 2026 r.